

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

א פריילעכע פסח

גליין חגיגי ומוגדל לכבוד חג הפסח

גליין

שנה יד

יוצא לאור על-ידי ועד 'חילי בית חור'
770 איסטערן פארקוויי - ברוקלין, נ. י.

”

מעשה דר"א וכי מסובין בבני
ברק - הסיום הוא "עד שבאו
תלמידיהם ואמרו להם רבותינו
הגיע זמן ק"ש של שחרית",
ומבואר בחסידות שאמרו
לרבותיהם שהגיעו לדרגת
יחודא-עילאה

לזכות

הוד כ"ק אדמו"ר
מלך המשיח שליט"א
מהרה יגלה ויגאלנו אכ"י

.

לע"נ
הרה"ח ר' משה נחום בן ר' מרדכי מענדל ע"ה
קדנר
נלב"ע אחש"פ כ"ב ניסן ה'תשע"א

לתרומות והקדשות
ארה"ק - 072.224.4200 | חו"ל - 770.893.9489

הגדה של פסח • הוספה מיוחדת.

מכתבו של כ"ק אדמו"ר מה"מ שליט"א לדי"ר הילמן, שפרסם בירחון "סיני" לקט הגוים והארות על ההגדה, חכה להתכתבות עם הרבי בפורשי ההגדה, למכתב זה צירף הרבי את ההגדה של פסח שנערכה על ידו.

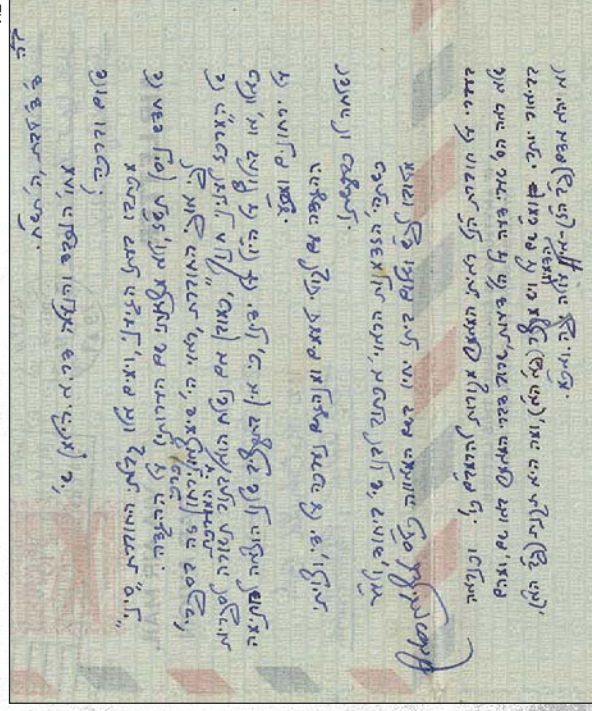
• • •
[די' טבת תש"ח]

מח"י הנכבד והנעלה ד"ר א. הילמן שי' שלום וברכתו: מכתבו בעתו הגיעני וימים אלו קבלתי החוברת "סיני" של חדש ניסן תש"ז אבל לא מצאתי שם הערותיו על ההגדה. ההגדה עם לקוטי טעמים ומנהגים נערכה על ידי וציתי לשלוח לו כבקשתו. החותם בפ"ש לכב"ב יחי'.

לפי אופי החוברת ראוי הי' שימצאו כרכי ירחון זה בספריי' של המל"ח, כמוכן אם נשלח הוא בתור תשורה לספריות כאלו או בחלוף על היי"ל על ידינו. כי אין בתקציב שלנו הוצאה לחתימה על ירחונים ומכ"ע.

כשתהי' הודמנות הראוי' אכתוב לבנו שי' ביחוד ולע"ע מוטוב לפי'ש ושלוש ביתו יחי' בשם המאור כט"ס.

בעברי על חוברת הנ"ל ראיתי המאמר מקורות להרמב"ם כו'. וכנראה שלא ראה חס' שערי דעה על הלי' דעות. שרוב דברי המאמר באו שם. ומהם בביאור יותר. ומש"ש על ויש מקצר (א. א.) ומה היא תקנת (ב. א.) לא יהא אדם (ב. ז.) - אין הודמיון עולה יפה ואכ"מ.

”

שעבודתו של יהודי בענין הפסח, סיום העבודה דזמן הגלות, עד לדילוג וקפיצה אל הגאולה, היא באופן של מציאה, היינו, שמאיר אצלו הענין ד"מצאתי דוד עבדי", גילוי בחי' היחידה, "א משיח איד", שאז, כל עניניו הם באופן של מציאה – "נמצא" דייקא, ולא "נתברר" וכי"ב, למעלה מענין של בירורים כו', מכיון שנעשה אצלו גילוי בחי' היחידה, "מצאתי דוד עבדי".

(משיחת ערב חה"פ תשמ"ח)

נער ע"י:
ועד חילי' בית דוד
בית משיח, בית היינו
770 איסטערן פארקווי, ברוקלין נ.י.

להערות ותיקונים, או להצטרפות לרשימת
הדיוור בדוא"ל:
vaad770@gmail.com

גאלנו" הרים את הכוס החל מ"לפניך". 'רחצה' נטל ידיו הק' בברכה, 'מוציא-מצה' כ"ק אר"ש מה"מאכל מהמצה בהסיבה, 'למורד' ו'כורד' אכל כ"ק אר"ש מה"מ הן מוחסה והן מהחיינו. 'צויין כי הרבי אכל את המצות ושתה גם את שאר הכוסות בהסיבה על צד שמאל. לצורך זה סדרו כסא סמוך ועליו הניחו כרים לנוחות ההסיבה. בסיום 'שולחן עורך' סימן כ"ק אר"ש מה"מ שיביאו את האפיקומן. כשהגיעו ל"שפוך המותק", והמשב"ק יצא עם הנה, הודיעו לכ"ק אר"ש מה"מ שהחלה פתוחה והנ"ל עומד שם. אולם כ"ק אר"ש מה"מ רמו בידו הק' שאינו מסתפק בזה ורצונו לצאת ואז יצא מיד אל הפתח הראשי כנ"ל.

לפני ברכת המזון רמו כ"ק אר"ש מה"מ נ, והמוכיר שאל ע"ד כוס של אליהו והניד בראשו הק' לחיוב ומוזגו כוס של אליהו, ובסיום הסדר, כשמוזג מהכוס בחזרה לבקבוק, אמר כ"ק אר"ש מה"מ נ, והבינו שהכוונה לניגון וניגונו כל הנוכחים (חברי המזכירות הרב גרונר, הרב קליין, הרב קרינסקי, המשב"ק הר' גאנצבורג, והרב משה קליין) "א-לי אתה" כנוהג, וכ"ק אר"ש מה"מ ליווה אותם בניגון - כם, כם, כם.

עריכת הסדר כולו ארכה כשעתיים.

בסיום הסדר שאל הר"ל"ג את כ"ק אר"ש מה"מ האם ברצונו לחלק כעת מצה לאלו שלא קיבלו עד עתה מצות מכ"ק אר"ש מה"מ והשיב בחיוב. כ"ק אר"ש מה"מ יצא לפתח חדרו. הר"ל"ג הגיש אלו את המצות, והוא חילק לכל המקורבים שבכל שנה קיבלו מצה. בין השאר נודע שלהרה"ח ר' גרשון בער גייקובסון חי"ך כ"ק אר"ש מה"מ, וכן לר"ר רעזניק. בעת החלוקה בכלל היה בפנים מאירות במיוחד. חלוקה זו ארכה כשתי דקות ובסיומה חזר כ"ק אר"ש מה"מ לחדרו. השעה היתה 9:35.

רק אז הלכו המזכירים וכן כל הקהל שעמד בחוץ בשמחה רבה לערך את הסדר.

במשכת הישיבה '1414' חגגו הבחורים את סדר פסח מתוך שמחה וטוב לבב, כשלקראת השעות הקטנות של הלילה מגיעים אנ"ש מקראון הייטס לצפות בתלמידי התמימים העורכים את הסדר ולהיזכר כימים הטובים...

הכל מעלים זכרונות נעימים מביקורי כ"ק אר"ש מה"מ במשכת הישיבה עד לתשנ"ב. הרבי ה' מגיע אז מידי פסח עריכת הסדר ואומר שיחה. כן ה' נכנס לתוך המשכת ומעיד כמה הערות.

המנהל הרוחני והישיבה, הרה"ח ר' דוד שי, רסקין, התוועד עם הבחורים והעלה אף הוא זכרונות מעריכת הסדרים ב-770 למעלה בשנים קדמוניות.

כ"ה

אל אחינו אנ"ש והתמימים יחיו,
שלום וברכה!

לקראת שבת וחג הפסח הבעל"ט - הנו מוציאים לאור את הקובץ "א פריילעכען פסח" וכו':

• "ואם הפסח נמצא טריפה" - שיחה נפלאה מכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א, בה מתעב על קטע מנוסח סדר קרבן פסח, ומבאר איך כל מילה מכסאת וקשורה לענינו האמיתי של פסח - הגאולה האמיתית והשלימה.

• "רוח אצילית בפסח בליובאוויטש" - יומן מרתק מכ"ק אדמו"ר הרייז" נ"ע המתאר את מאורעות ימי ההכנה לחג הפסח תרנ"א עת היונו בן 11 שנים, וכבר אז זכה לעמוד לימינו של אביו כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע ולהתחנך וללמוד מקרוב מהענינים הנשגבים שבפסח.

• "והיו מספרים כל אותו הלילה" - פנינים נבחרים מתוך ר"ד שגרשם ע"י השומעים, המשתתפים בעריכת הסדר אצל כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א. רובו ככולו של הדו שיח המובא כאן היונו בין גיסא דביה נשיאה - הרש"ג לבין הרבי. הדברים הובאו בספר המלך במסיבו (ח"ב).

• "גילויים נעלים - פסח תשנ"ג" - יומן אותנטי ומרגש מתחילת חג הפסח במחצית כ"ק אדמו"ר מה"מ שליט"א בשנת תשנ"ג.

ויהי רצון שתניף ומיד ממש "מיסמך גאולה לגאולה", ומגאולת מצרים גבוא לגאולה האמיתית והשלימה, "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות", ונעלה כולנו לירושלים עיר הקודש, "ושם נאכל מן הזבחין ומן הפסחים" בהתגלותו המיידית של כ"ק אר"ש מה"מ בגאולה האמיתית והשלימה אי תתרחק בעולם כולו ההכרה:

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

ועד 'חילי בית דוד'

770 בית משיח, בית חיינו

ימות המשיח, י"ד ניסן - ערש"ק - ערב חג הפסח
תחא שנת עצמות ומהות - שנת הקהל
קיד שנה להולדת כ"ק אר"ש מה"מ וסיון שנה לנשיאותו

עושה ככל העולה על רוחו...

בשעה 9:15 יצא המשב"ק הרב ש"ב גאנצבורג לאמירת "שפוך חמתך" דרך היציאה הצדדית (המשמשת כניסה ויציאה לכ"ק אד"ש מה"מ למקוה ולאודל). הבחורים פירשו זאת שווא עושה זאת כשליח של כ"ק אד"ש מה"מ ומכך הסיקו שכל הנראה לא יצא כ"ק אד"ש מה"מ ל"שפוך חמתך". אולם לא עברו שתי דקות והולת הראשית של 770 נפתחה לרווחה. כמה אנשים יצאו במהירות משם, ואז נודע הדבר: כ"ק אד"ש מה"מ יצא בעצמו ל"שפוך חמתך"!!!

הבחורים שנכחו במקום, כחמשים במספר, הצטופפו ונחפו קדימה ועמדו על המדרגות המובילות למדרכה. כ"ק אד"ש מה"מ יצא כשהוא יושב על כסא, בידו הק' אחז את ההגדה (הרגילה, שהיא גדולה יחסית) כשהוא משעין אותה על כתפו.

משהגיע לפתח 770 הרים עיניו כלפי מעלה, סקר לרגע את הקהל והחל לומר את "שפוך חמתך". היה נראה כי הוא קורא לאור הנר. המשב"ק הרב גאנצבורג החזיק את הנר משמאל כ"ק אד"ש מה"מ. כעבור כמחצית דקה סיים, שוב הרים עיניו כלפי מעלה וסקר את הקהל שהחל לנגן "יהי", עודד את השירה כמה פעמים בתנועות ראשו הק' וחזר לחרוץ הק'.

עד כאן תיאור חי ממה שענינו ראו ולא זר. להלן השלמות פריטים שנודעו לנו מאוחר יותר: כבר בשעה 7:05, לאחר שכ"ק אד"ש מה"מ הדליק נרות החג, התפלל ערבית בחדרו הק', ואז סימן לאות שריצה לערוך את ה'סדר' מיד.

נודע שעריכת ה'סדר' היתה כרגיל. קרש' כ"ק אד"ש שתה כל הכוס בהסיבה, 'ורחץ' נטל ידיו הק', 'ברפס' כ"ק אד"ש מה"מ אכל חתיכת בצל, 'יחץ' כ"ק אד"ש מה"מ שבר את המצה בתוך הקערה לחמשה חלקים, הכניסה לתוך שקית ואת האפיקומן הניחו מתחת לכר. 'מגיד' כ"ק אד"ש מה"מ אמר את ההגדה ובמשך כל זמן אמירת ההגדה לא לבש כ"ק אד"ש מה"מ את משקפיו 'מגיד' ארך כעשרים וחמש דקות. כשהגיע ל'מכות' שפך כ"ק אד"ש מה"מ את היין לתוך כלי שבור. ב'והיא שעמדה' הגביה את הכוס, במצה זו ובמרוך זה נגע במצה ובמרוך, ולברכת "אשר

כשמזגו מהכוס
בחזרה לבקבוק,
אמר כ"ק
אד"ש מה"מ נו,
והבינו שהכוונה
לניגון וניגנו כל
הנוכחים "א-לי
אתה" כנהוג,
וכ"ק אד"ש
מה"מ ליווה
אותם בניגון -
בם, בם, בם.

“ואם הפסח נמצא טרפה לא עלה לך”

“שעבודתו של יהודי בענין הפסח, סיום העבודה דומן הגלות, עד לדילוג וקפיצה אל הגאולה, היא באופן של מציאה, היינו, שמאיר אצלו הענין ד'מצאתי דוד עבדי', גילוי בחי' היחידה, "א משיח איד", שאז, כל עניניו הם באופן של מציאה – "נמצא" דייקא, ולא "נתברר" וכיו"ב, למעלה מענין של בירורים כו', מכיון שנעשה אצלו גילוי בחי' היחידה, "מצאתי דוד עבדי"

ביאור נפלא בנוסח סדר קרבן פסח ושייכותו לזמן הגאולה

ויוכן בהקדים דיוק הלשון "ואם הפסח נמצא טרפה לא עלה לך":
לכאורה, הלשון הרגיל בכגון דא הוא "אם הפסח נטרף (או נתברר שטרפה) לא יצא ידי חובתו", ומדוע נאמר לשון בלתי רגיל, (א) "אם הפסח נמצא טרפה", לשון מציאה, (ב) "לא עלה לך", לשון עקיף?

ונקודת הביאור בזה שבלשון זה מרומז מעמדו ומצבו של יהודי בסיום עבודת ההכנה לחג הפסח (ערב פסח לאחר חצות), כלומר, בסיום כללות מעשינו ועבודתנו בזמן הגלות כהכנה לגאולה, כשעומד מוכן לצאת מן הגלות אל הגאולה ("מתניכם חגורים ג'"), שמרגיש, שכל העילויים שהשיג ע"י עבודתו בזמן הגלות אינם בערך כלל למעמד ומצב דהגאולה, כדלקמן:

"הפסח נמצא טרפה":

"פסח" - מלשון דילוג וקפיצה, כמ"ש "מדלג על ההרים מקפיץ על הגבעות" – מורה על הדילוג והקפיצה מן הגלות אל הגאולה, דמכיון שכבר נסתיימה כללות העבודה דומן הגלות, לכן, מוכן הוא לדלג ולקפוץ מן הגלות אל הגאולה.

"נמצא" - לשון מציאה – מורה על מעמד ומצב הקשור עם ביאת משיח צדקנו,

כמ"ש "מצאתי דוד עבדי", וכמארז"ל "שלשה באים בהיחס הדעת:.. מציאה ומשיח כר".

ועפ"י י"ל הפירוש (אם) הפסח נמצא – שעבודתו של יהודי בענין הפסח, סיום העבודה דומן הגלות, עד לדילוג וקפיצה אל הגאולה, היא באופן של מציאה, היינו, שמאיר אצלו הענין ד'מצאתי דוד עבדי', גילוי בחי' היחידה, "א משיח אידי", שאז, כל עניניו הם באופן של מציאה – "נמצא" דייקא, ולא "נתברר" וכיו"ב, למעלה מענין של בירורים כו', מכיון שנעשה אצלו גילוי בחי' היחידה, "מצאתי דוד עבדי".

"ובשר בשדה טרפה" - מרמז על כללות ענין הגלות, שנמצאים בשדה שיש בו חיות טרפות, וצריך להזהר מהם, ולא עוד, אלא, שכדי שיהי' "פודה בשלום נפשי", צריך להיות ביטול מציאותם לגמרי, כמ"ש "והשבתי חי' רעה מן הארץ".

ובכן, גופא – לא רק ביטול מציאותם, "מעבירן מן העולם", אלא יתירה מזה, "משביתן שלא זייקו", היינו, שנשארת מציאותם של המזיקין, אלא שמתפתכים לטוב, ע"ד מ"ש הרמב"ם "כל הצומות האלו עתידים ליבטל לימות המשיח, ולא עוד, אלא שהם עתידים להיות ימים טובים וימי ששון ושמחה".

ולכן, כשעבודתו של יהודי בסיום זמן הגלות, כשצריכים לזלג מן הגלות אל הגאולה ("פסח"), היא באופן שמאיר אצלו כבר הענין ד'מצאתי דוד עבדי' ("נמצא") אוי מרגיש שכל עניניו הם עדיין בגדר "טרפה" (מכיון שעדיין לא בטלה האפשרות

ואין זה בסתירה לכך שנשיא חודנו "הרעיש" ללא הרף ("נעהאלטן אין איין שטורעמען") שיש לדרוש את הגאולה, "עד מתי", "מתי יבוא", "כלו כל הקצין" "דאלאי גלות", וכי' וכי' - כי, הענין ד'היחס הדעת" הוא לגבי בחי' הדעת ולעתיד לבוא.

ליל חג הפסח

עם התקדש ליל החג נאסף קהל רב ל-770 לתפילת מעריב עם כ"ק אד"ש מה"מ. לאחר המתנה של כחצי שעה יצאו אל המרפסת הרב משה קליין והרב בן ציון סטאק והודיעו שכ"ק אד"ש מה"מ לא יצא היום לתפילה, ושהש"צ יתחיל בתפילה. הדבר התקבל בהפתעה ואיש לא הבין למה ומדוע. כעבור כמה דקות החלו לצוץ שמועות שכ"ק אד"ש מה"מ כבר התפלל מעריב בחדרו, אך איש לא ידע אם השמועות הללו אמינות. הסקרנים שבקהל יצאו החוצה לבדוק את המצב.

וזה היה המראה שנגלה לעיניהם: חדרו של כ"ק אד"ש מה"מ מואר באור גדול; דלתות ג"ע התחתון נעולות מכל הצדדים; כל המזכירים מכונסים בחדרו של הרבי, ואין יוצא ואין בא. התקווה שעלתה בלב הבחורים היתה שכ"ק אד"ש מה"מ עורך את הסדר עתה.

הש"צ הרב לוי"צ שפירא התפלל תפילת ערבית בניגון חגיגי, ובסיום התפילה הלך הקהל איש איש לביתו. לא כן תלמידי התמימים שחלק ניכר מהם נשאר ליד 770 כוונה שלא ללכת לעריכת הסדר עד שיודע בבירור מה קורה בקודש פנימה. הבחורים ישבו והמתינו ואז עלתה בליבם הסברה שאם אמנם כ"ק אד"ש מה"מ עורך עתה את הסדר ייתכן מאוד שהוא יצא אל הדלת הראשית ל"שפוך חמתך"! לגילוי שכוה איש לא פילל במצב הנוכחי, אך איש אינו מוותר על כך כל כך בקלות.

ציוין שבשבנים עברו, כשיצא כ"ק אד"ש מה"מ ל"שפוך חמתך", הבחורים שנבחו במקום עמדו במרחק מה, או, לחילופין, התנבאו מאחורי מכוניות וכדומה, ולא העיזו להראות את פרצופם. השנה, לעומת זאת, אין פוצה פה ומצפצף, וממילא כל אחד

עדיין בערך ל"אחר" שנשלל ("ולא אחר"), ולכן, "מביא אחר" קאי על בחינה אחרת לגמרי ב"אחר", "אחר" שאין לו שייכות וערך כלל (אפילו לא באופן של שלילה) לכל שאר הענינים.

.. ויה"ר - והוא העיקר - שמסיימים את ההכנה לצאת מן הגלות אל הגאולה, באופן ד"מתניכם חגורים נעלים ברגליכם ומקלכם בידכם", מתוך "חפזון", "כימי צאתך מארץ מצרים".

ואף שבגאולה העתידה נאמר "לא בחפזון תצאו", אלא "בשובה ונחת תושעון" - הרי, הענינים הטובים ד"חפזון יהיו גם בגאולה העתידה (ואדרבה, ביתר שאת וביתר עוז, ועד לדרגה שלמעלה מ"שאת" ו"עוז" לגמרי).

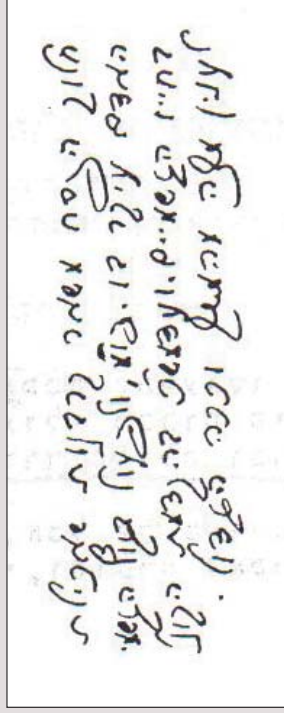
וראי' לדבר - שמזכירים יציאת מצרים גם לימות המשיח, מצד גודל העילוי שבעבודה באופן של אתכפיא אפילו לגבי העבודה דאתהכפיא, והרי, העבודה דאתכפיא קשורה עם ענין ה"חפזון", כמבואר בהמשך וככה הנ"ל, ובכ"מ.

ועאכ"כ שההכנה לצאת מן הגלות אל הגאולה צ"ל באופן של "חפזון", בפועל ובגלוי, כפי שמוכן ונראה גם לתניקות (שצריכים להשתדל "שלא ישנו") ש"מתניכם חגורים נעלים ברגליכם ומקלכם בידכם", שעומדים מוכנים לצאת לדרך - מן הגלות אל הגאולה.

(משיחת ערב חה"פ תשמ"ח - התווטותיו ד"ג עמ' 72 ואילך)

קרבן פסח עיקרו בגשמיות

חלקו הפסח משאר קרבנות שאכילת האדם עיקר בו. פר"מ, ולפעול בגוף הגשמי בחיי הגשמיים. ועומש"כ בהקדמות הקוב' לענין מצה מהמשך וככה הגדול.

שזהל יתנהל בתכלית השלימות וההידור. המצות שנאפו היום נעשו במיוחד בצורה שהיו דקות יותר וקלות לאכילה, בהתחשב בעובדה שהמצות נאפות עבור כ"ק אר"ש מה"מ.

כעבור כמחצית השעה נודע אודות תפילת המנחה, וכעבור 10 דק' נכנס כ"ק אר"ש מה"מ לחדר המיוחד. בסיום התפלה יצא כ"ק אר"ש מה"מ אל המורפסת ושהה בה שתי דקות ומחצה, ועודד את השירה. [יצויין כי מאז י"א בניסן פני כ"ק אר"ש מה"מ מאירות יותר ועידודיו חזקים יותר. כ"ק אר"ש מה"מ אף נראה "אויפגעלייגט"]. לסיום סימן בידו הק' לסגירת הוילון. השעה היתה 1:55.

אפיית המצות נמשכה עד לשעה 4:30 לערך, ובשעה 4:50 הגיעה ל-770 כמות של 180 פאונט כשמרביתם מחולקים לעורכי הסדרים הציבוריים וכו'.

ב-770 למטה כבר המתינו מאות מתושבי השכונה לעת חלוקת המצות ע"י חברי הכולל כמדי שנה. עדיין לא ה' ברור האם כ"ק אר"ש מה"מ יחלק בעצמו לחברי הכולל. מחמת הספק המתינו בצפיפות ליד הולת הצדדית (המשמשת לכניסה ויציאה לאוהל) רבים מעורכי הסדרים וגם שלוחים וחברי הכולל כדי לקבל את המצות. המצות שהובאו הונחו על השולחן בחדר המיוחד, ולאחר שהכל ה' ערוך ומסודר נכנס הריל"ג אל הקודש פנימה ושאל את כ"ק אר"ש מה"מ בהנוגע להפרשת חלה וכ"ק אר"ש מה"מ הסכים ויצא אל החדר המיוחד להפרשת חלה.

כ"ק אר"ש מה"מ הוציא מכל קופסה וקופסה חבילה אחת של פאונט כשלפנ"כ בירך את הברכה. קרע כל חבילה וחבילה. והוציא מכל חבילה חתיכה והכניסה בתוך שקית ניר שאזו הריל"ג. אחר כך שאל הריל"ג האם כ"ק אר"ש מה"מ יחלק כמדי שנה לשלוחים את המצות. כ"ק אר"ש מה"מ הסכים מיד. הריל"ג שאל: אולי למען הסדר - שויכלו להכנס ולצאת - זה יהי' ליד פתח חדרו של הרבי. הרבי הסכים, וחזר לחדרו.

כ"ק אר"ש מה"מ ישב על פתח חדרו, ובוה אחר זה עברו מקבלי המצות. תחילה עברו השלוחים ועורכי הסדרים. חבילות של פאונט הונחו על השולחן, וכ"ק אר"ש מה"מ הרימם מהשולחן ונתן לכל אחד ואחד. אחדים קיבלו 2 חבילות.

כ"ק אר"ש מה"מ היה כל העת במאור פנים מיוחד והביט בחזקה על כל אחד ואחד מהעוברים. בהמשך נתן הריל"ג כל חבילה לכ"ק אר"ש מה"מ וכ"ק אר"ש מה"מ

גיליון 21 פסח תשנ"ג

ב"ד הק' אחז את ההגדה (הרגילה, שהיא גדולה יחסית) כשהוא משעין אותה על כתפו. משהגיע לפתח 770 הרים עיניו כלפי מעלה, סקר לרגע את הקהל וחל לומר את "שופך חמתך" כעבור כחצית הדקה סיים, שוב הרים עיניו כלפי מעלה וסקר את הקהל שהחל לנגן "יחי", עודד את השירה"

יומן מאורעות ערב פסח וליל א' דחג הפסח - תשנ"ג

• • •

יום שני י"ד ניסן - ערב חג הפסח

בשעה 11:30 ירד כ"ק אד"ש מה"מ דרך המעלית אל מרתף הבנין, כמידי שנה, במקום הבולערי, לשריפת החמץ. כ"ק אד"ש מה"מ ישב אל מול הבולערי ובסמוך אליו. המזכיר שאל את כ"ק אד"ש מה"מ האם ברצונו לזרוק את החמץ. כ"ק אד"ש מה"מ הצביע לעבר המשב"ק הרב גאנצבורג, והלה זרק את החמץ אל האש. שאר הנוכחים זרקו אף הם את החמץ. במקום נכחו, המזכירים, הר"ל"ג, הריב"ק, הרה"ק, המשב"ק הרשב"ג, הרה"ק. וכן הרי"ו, והצלם הרחב"ה.

כעבור שניות ספורות סימן כ"ק אד"ש מה"מ בידו שיהפכו את החמץ ואמנם הפכוהו בעזרת מקל כדי שישרף היטב. אחר כך הגיש הר"ל"ג לכ"ק אד"ש מה"מ את הדף לאמירת "כל חמירא", וכ"ק אד"ש מה"מ אחוז בידו ואמר בפיו הק', ומשסיים חזר לחדרו הק', כל הנ"ל נמשך 2-3 דקות.

בשעה 10:30 עברה הלייטה של הילדה דבורה לאה הולצברג ע"ה.

בחצות היום, בשעה 1:00 לערך, החלה אפיית המצות של כ"ק אד"ש מה"מ.

באפיה השתתפו כל אלו שעלו בגורל וכל אשר נדבה רוחו. השנה האחרים על אפיית מצות התמימים הם התמימים ברוך סלונים ומענדל קליין, ויחד עם האחים הרה"ח ר' שניאור זלמן שי' והרה"ח ר' ישראל שי' לאבקאווסקי הכינו את הכל כדי

רוח אצילית בפסח בליל ראשון

"רגשות הכנת שאילת הארבע קושיות והאור זך המתלונן על פני אבי קדישא, גרש השינה מעל עיני וחסדי השם לא תמנו גם אנכי יושב אצל השולחן כגדול, וכל פועל כרחץ, כרפס, יחץ, כיסוי הפת וגילוי הפת, אחיות הכוס בפזמון והיא שעמדה, הולך אצלי כבקי ורגיל, וכל זה נותן לי כוח ועוז לעמוד בפני כוסף השינה. תודה לאיל עליון החזקתי מעמד עד הקריאה הצהלה לשנה הבאה בירושלים ותקוה טובה כי בעוד רגעים אחדים אישן, ואישן מתוך שמחה וטוב לב"

יומן מרתק מתקופת ילדותו של כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע

חג הפסח תרנ"א

• • •

חג הפסח מתקרב ובא, ותודה לא"ל כבר הנני בקי בהרכב דיני פסח בעל פה וידוע מקומם בש"ע ולעת אפיית השמורה כבר הייתי מאחד המנצחים על מלאכת עבודה זו, ושמעתי מאחורי הפורגוד אשר השתתפותי גרמה נחת רוח לאבא, ומקוה הנני כי בערב פסח באפיית מצת מצוה או אראה את כל כוחי.

כשלושה ימים לפני הפסח נדדה שנה מעיני, כל מחשבתי מסורה ונתונה בהרהור טוב על אודות הענינים העומדים על הפרק, שאיבת מים שלנו ב"ג בין השמשות, הברייה, הסיום - מסכת מגילה בעל פה, אפיית מצת מצוה, אמירת הקרבן פסח.

גם בשנה העברה שנת תר"ן - לקחתי אבי ללכת עמו לשאוב מים שלנו, לעמוד בעת ברכת הבריאה, ואחרי כן לעזור לו בבריכת חרי הבית, ובהשכם בוקר בארבעה עשר לשמוע הסיום על מסכת זבחים.

אבל בשנה העברה הייתי רק משתתף בלבד, הלכתי לשאוב מים שלנו ולא ידעתי

פירוש, עמודי בעת ברכת הבדיקה ולא הנבתי חובתה, שמעתי את הסיום ולא בנתי לדעה מה זה, במה גדולה וקטנה פיגול ולינה, הנני רק זוכר גודל תמידית על אבא, אשר במשך זמן קצר כזה מחלוקת השי"ס בי"ט כסלו עד י"ד ניסן למד ק"ג דפים גמרא עם רש"י ותוספות.

בשנה ההיא, היא השנה הראשונה אשר בהיויתי עסוק וטרוד בהצעת אגוזים בשביל חרוסת זכר החמר, קראני אבא לחדרו וישאלני לאמר, הנה קודם התפלה אנו אומרים ריבון העולמים אתה צויתנו להקריב קרבן התמיד במועדו כי לכן יהי רצון כי שיהא שיה שפתותינו חשוב ומקובל לפניך כי מה פירושה של תפלה זו.

אנכי כפי מצב לימודי כבר ידעתי פירושן של התפלות המשניות ומוזמורים כמעט על בוריין, ולזאת בנקל היה לי לתרגם תפלה זו עם כל פרטי הקרבנות הנאמרים בה. בארבעה עשר בניסן – אומר לי אבא – היו מביאים קרבן פסח. כי שני מועדים המה, בי"ד בניסן הוא הבאת הפסח, ואכילתו כלילה, ליל החמשה עשרה, ובחמשה עשר בניסן מועד צאתנו מגלות מצרים.

חיל מפלג המנחה, אשר על פי המורה שעות שלנו הוא משעת עשרים וחמשה רגעים על שעה השניה צהריים, ואנחנו אומרים דינו של הבאת קרבן זה אחרי תפלת המנחה שהיא במקום קרבן תמיד של בין הערביים.

ולמען אשר תדע פירוש הדברים, אלמד אתך את זה, ואחרי כן תחזור אותו בינך לבין עצמך פעם ושתיים, ואחרי מנחה תבוא אלי ונאמר יחדיו סדר הבאת קרבן הפסח. ומרי דברי בזה, הנני לרשום כי כל השנים משנת תר"ן עד תרע"ט (מלבד שנת

פתחת הדלת לא רק לאלהו..

כאשר הלכו לפתוח את הדלת לאלהו הנביא (שמע כ"ק אדמו"ר שליט"א שישנם שרצו להכנס, ולא רצו להכניסם ו)אמר:

הניחו להם להכנס – שיכניסום, כאן זה או "גדלות-שני", או "צמצום הכי גדול" ("לאוט זיי אריין – זאל מען אריינלאזן, דא איז אדער גדלות שני, אדער צמצום הכי גדול").

אח"כ אמר: שיפתחו את הדלת ("זאל מען עפענען די טיר"). כשחזר פותח הדלת לאלהו, שאל אותו כ"ק אדמו"ר שליט"א: אתה פתחת את הדלת ("דו האסט געפענט די טיר")? השיב: כן.

אמר לו בחיך: אין כוונתי רק עבור אלהו הנביא ("איך מיין ניש נאר פאר אלהו הנביא").

(אגרות קודש כ"ק אדמו"ר הרי"צ ח"צ עמ קצור)

כ"ק אדמו"ר שליט"א: כ"ק מו"ח אדמו"ר השתמש במזלג בחגיגת הפסח, ואצל כ"ק אדמו"ר (מהרש"ב) נ"ע היו שנים שהשתמש בכף בלבד בשעת האכילה, והיתה מגבת מונחת על כתפו, ואחרי כל פעם שהכניס הכף לפיו הי' מנגבה. הסעם לכך שלא השתמש במזלג – הי' בשל הקושי לנקות בין שיני המזלג.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: אין זה הוראה לרבים: אדמו"ר ז"ל הי' אוכל בשני ידיו רק בסעודת ערב יום הכיפורים, משא"כ בכל השנה כולה.

שאלתי לטעם הדבר? וענני משום שבאכילת ערב יוחכ"פ ישנו ענין מיוחד ד"כל האוכל ושותה בתשיעי כר כאילו התענה תשיעי ועשירי" לכן יש ענין לאכול ולהשתמש בשתי ידיים בסעודת עירוב, משא"כ בכל השנה.

רש"ג: מה הפי' השתמש בשתי ידיו?

כ"ק אדמו"ר שליט"א: אכל עם מזלג. אמנם החזיק בו בשתי ידיו.

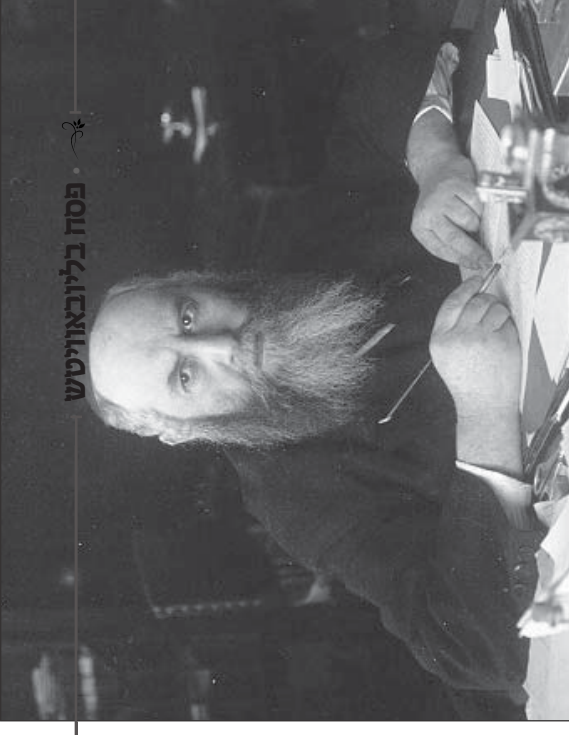
רש"ג: איך אכל בלא סכין?

כ"ק אדמו"ר שליט"א: את מה שהי' צריך לחתוך – חתך קודם, "ואח"כ אכל ללא סכין. ולכן גם אני נוהג כך ואיני אוכל אלא ביד א' [אילו הי' אפשרות להחזיק את הסכין ואת המזלג ביד אחת, הייתי אולי עושה כן], אולם אין זו הוראה לרבים!

לאחרונה נפוצה "אופנה" ("מאדע") שאוכלים בשתי מזלגות, ורוצים להראות שהם אנשים מודרניים ("מאדערנע מענטשען").

הרי הנהגתי שלא להשתמש בסכין הוא הנהגה פרטית אישית ("פערזענלעכע הנהגה"), ענין של כבוד-אב שמחייבים בוה לא רק בחייו כ"א גם לאחר-י"ה, ומכיון שלאדמו"ר היתה זו הנהגה טובה – הרי טובה היא גם עבורי ("און וויבאלד אז פאר אים איז דאס געווען א גוטע הנהגה איז דאס פאר מיר אויך גוט").

ובנוגע לרבים הרי, לפענ"ד, דבר טוב ונכון הוא להשתמש בסכין כדי להזכיר את הענין ד"נהמא אפום חרבא ליכול". [פנה לר"י ואמר לו] וזהו לשון בוזר ("דאס איז א לשון אין וזר"), ופירושו: שעת אכילה היא בדומה לחרב בעל פייפות ("שארפיגעז") והיא שעת מלחמה.

תרס"א שהיה בועריסאהפען, ושנת תרס"ו ש ה' ה בלינאוויטש ואני וב"ב יחי' בירצבורג) בכל ערב פסח היה קורא אות לאמר יחזיו הקרבן פסח.

סדר ואופן

אמירתו הקרבן פסח, היה לובש כובע העגולה של יו"ט, ובגדי יו"ט, והיה חוגר עצמו בחגורתו, היה אומרו בעמידה, עמד (בכל השנים) פניו לדרום והיה אומרו בפנים צחובות, מדייק בכל מלה ותזיבה ומפלפל בדינו, ומשנת תרנ"ו והלאה היה מבאר בו איזה ענין ע"ד חסידות ומשנת תרס"ח והלאה היה מבאר בו גם ע"ד הקבלה.

אבל בשנה זו – תרנ"א – יודע הנני עניני שאיבת מים וזמנה בריקן, כן ענין הבדיקה ובפרט הסיום, אמת הדבר כי כל הלילה לא ישנתי מרוב התרגשות אבל יודע אני מה שלמדתי וכמה נחת רוח יהיה לאבא כאשר אלמוד לפניו העמוד האחרון ואבאר קריאה בתורה, ברכת התורה, הגבה, גלילה ואופנם.

עוד לא האיר השחר ואני כבר נטלתי ידיי, ואתלכש ואלך בחדרי אנה ואנה, ועלי עוד לחכות יותר על שעה כי הגיל הוא אבא לקום בערב פסח בשעה החמישית בקר. מלאכת היום עברה בשלום ובהצלחה גדולה, לא מיבעי הסיים שהיה בהצטיינות רבה, אלא גם באפיקי מצת מצוה הבאתי תועלת רבה, פעם עמדתי אצל התנור להחליף המומ, פעם עמדתי במקום חלוקת הבצק, בדרך כלל נצחתי על המלאכה, והייתי מתכוון למלאות מקום ההסר.

גם אמירת הקרבן פסח בשנה זו נשתנה היא משנה העברה, כיוון והגיל עמדתי לימין אבא כאשר עמדתי בשנה העברה, אבל נוסף לזה יודע הנני דיני וסדרי הקרבן פסח ממקורם ממשניות פסחים שהנני בקי בעל פה.

בית הכנסת כולו מאיר, מנורה חדשה הביא אחד המתפללים, אשר כל השנה הוא דר בערים והגדולות פטורבוג מוסקבה, כי בעל משרה הוא אצל השר הנודע פאליקוב, ורק שתי פעמים בשנה בא הביתה, על חודש תשרי, ועל חג הפסח, ובשנה זו הביא מתנה לבית הכנסת מנורה תלויה בשרשרת מוזהבות.

בית הכנסת קירותיו מלוכנים וזכוכית חלונותיו מבריקות, גם הספלים נקיים, על שולחן הקריאה מונחת מפת משי אדומה, ארון הקודש מכוסה בפרוכת ירוקה אדומת, העמוד מכוסה במפה קטנה אדומה מרוקמת משי, מעשי ידי כבוד אמי מורתי הרבנית תי' מצוירת בכותל המערבי באמצע, ובאמצע פינותיו קבר רחל אמו, קבר שמואל הנביא, קברי מלכי בית דוד וקברו של רשב"י נ"ע, גם אלונטית לבנה תחובה בטבעת אצל פתח המבוא, והמנורות מאירות.

רוח אצילות שורה בכל פינות בית אלקים, ולעומתה גם פני הבעלי בתים מאירות, המה, בפינת צפון יושב לו זלמן ליב זלמן וסביבו עומדים חבורת אנשים והוא מספר מזכרונותיו מימי קדם, לא רחוק ממנו יושב לו יצחק שאול השקרן ומספר הנפלאות מן מלחמת התורכים, אצל שולחן הקריאה עומד לו בערע השמש ומדבר עם יצחק גרשון החזן, ומסביב להם קבוצת אנשים אוהבי זמרה, ויצחק גרשון מתפאר כי גם ניסע בעלזער היה מתפלא על הדרת קולו.

בכותל הדרומי יושב לו זלמן מונקעש ומשיח עם ישעיה קאסטיער, זלמן זה מספר מגדלותיו של אבי אביו ברפואה, וישעיה מספר גדולותיו של אבי אמו זקנתו אשר היה בעל חשבון נפלא עד כי על אצבעות ידיו יכול היה לספור עד עשרת אלפים בשתי שעות, ועליהם עומדים זלמן בעשעס וזלמן החרש ומתפעלים במאד.

בקורן זוית דרומית מערבית אצל השעון הישן יושב לו החסיד ר' חנוך הענדל נ"ע, החסיד ר' שמואל חיים הפולני נ"ע, ומשיחים בעניני חסידות בקדושת לילה זה, ועליהם עומדים ר' זלמן דעם פעטער לייבעלעס, ר' שלמה חיים שו"ב ועוד איזה אנשים, והחסיד ר' אבא הישיש יושב ושותק, שומע ומקשיב וכפעם בפעם ישא עיניו למרום.

ר' אבא זה הוא איש בן שמונים וראי, ליד צאטניק ובנערותו היה מלמד בעירו. בילדותו ראה שתי פעמים את הוד כ"ק אדמו"ר אדמו"ר האמצעי, נטל חלק גדול במחלוקת סטראשעלע בשנת תקצ"ה-ת"ר והיה בין המנצחים. היה בקי בספרי אדמו"ר הזקן, אדמו"ר האמצעי ו"לקוטי תורה", כל ימי רבנו היה בא לליבוואויטש רגלי פעם בשתי שנים, בשנת תרל"ה עזב את המלמדות ונעשה תושב ליובאוויטש, היה משכיל ברא"ח וכותב דרשים לעצמו והיה מונע עצמו מדיבור בכלל, כל היום היה יושב בבית הכנסת מתפלל לומד וכותב.

יושב הרב דוד,
ר' משולם, ר'
ניסן המלמד, ר'
שלום המלמד
ומדברים בענינא
דיומא, מפלפלים
בהלכות פסח,
ולולי עיפותי
הייתי יכול
ליטול חלק
בשיחתם,

רש"ג: בהגדה כתוב שצריך לאחוז את הכוס עד סיום ברכת "אשר גאלנו", ומדוע כ"ק אדמו"ר שליט"א אינו נהג כן?
כ"ק אדמו"ר שליט"א: כך נהג כ"ק מו"ח אדמו"ר, וקירוב לודאי שכן נהג גם אביו כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע – וכן איתא גם כ"ספר המנהגים".

רש"ג: בשו"ע כתוב לאחוז הכוס עד סיום ברכת "גאל ישראל".
כ"ק אדמו"ר שליט"א: אה"ג, אמנם לא נהגו כן. והחידוש הוא שאין זה רק היפך מ"ש בשו"ע אלא שזהו גם היפך מ"ש אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע בעצמו בהגה"ה, ולפועל לא נהג כן!

טעות דפוס בהגדה

רש"ג: בהגדה של פסח בה אני משתמשים (בהוצאת קה"ת) הרי "מצה זו שאנו אוכלים" ה"ז"י בחולם, ואילו בסידור אדמו"ר הזקן ה"ז"י בקבוץ?
כ"ק אדמו"ר שליט"א: זהו טעות הדפוס!

השימוש בסכין ובמזלג

רש"ג: כמדרומה שהבחנתי שכ"ק אדמו"ר שליט"א נהג שלא להשתמש בסכין במשך כל ימי חג-הפסח. - מהו טעם הדבר?
כ"ק אדמו"ר שליט"א: פשוט אין בשביל מה להשתמש בו, ובאמת משתמש אני בסכין לכרפס ולחרוסת.

ואם ה' טעם שלא להשתמש בסכין – מהו ההבדל בין

רש"ג: האם יש להשתמש בסכין בשעת הסעודה?

כ"ק אדמו"ר שליט"א: כ"ק מו"ח אדמו"ר החשיב

מאד את הרה"צ וכו' בעל "מנחת אלעזר" ממונקאטש

והוא (הרה"צ הנ"ל) נהג לקשר כל ענין ברמזים, יחודים

וכיו"ב, וגם על ענין זה דאכלה בסכין הוא כותב רמו

ממ"ש בזהר "נהמא אפוס חרכא ליכול", וכאשר אוכלים

עם סכין זה מוזכר עדי"ו והרי א"א ללכת בכל פעם לאיש

חיל ליטול חרבו, וע"י השימוש בסכין נזכרים בזה.

רש"ג: כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע לא השתמש

(שהו"ע כו"ס), והשפיכה באצבע כבר אינה שפיכה מהכוס - כל זה הוא עפ"י דא"ת.

ועפ"י פשוט י"ל שזוהו ממות דרך-ארץ: כיון שעושים ברכה על הכוס, א"כ, אין ראוי שיפגמוהו ע"י הכנסת אצבע לתוכו וכיו"ב.

רש"ג: א"כ, אסור לעשות כן?

כ"ק אדמו"ר שליט"א: איני רוצה לומר שאסור, כיון: א) שיהודים רבים נוהגים כן, ב) זה גופא שאה"צ צריך לשלול זאת - מהווה הוכחה שיש סברא כזו.

כל שלא אמר וכו' באופן של שלילה ולא חיוב

רש"ג: א"י בחו"ל ואומרים זאת בהגדה "כל שלא אמר שלשה דברים אלו בפסח לא יצא ידי חובתו כו'" - לכאורה, מדוע נאמרו הדברים באופן (ולשון) של שלילה "כל שלא אמר כו'", ולא באופן של חיוב שיש מעלה באמירת שלשה דברים אלו כו'?

כ"ק אדמו"ר שליט"א: בתורה ישנם כמה סוגים של מצוות ועשיית: ציוויים, חיובים, דינים, ענינים שהם לעיכובא.

ולכן, אילו היו הדברים נאמרים כלשון אחר - ה"י מקום לפרש כציווי, חיוב (שאינו מעכב), "הידור מצוה" וכיו"ב - ומטעם זה נאמרו הדברים באופן דשלילה לעיכובא "כל שלא אמר .. לא יצא ידי-חובתו.

זמן אחיזת הכוס אצל הרבי

בכותל המזרחי מן ארון הקודש לצד צפון יושב הרב דוד, ר' משולם, ר' ניסן המלמד, ר' שלום המלמד ומדברים בעניני דיומא, מפלפלים בהלכות פסח, ולולי עיפותי הייתי יכול ליטול חלק בשיחתם, אבל מרגיש הנני כי השניה תסגיר את עיני ומתחיל הנני לירא שלא יקרבי אסון שינה וחרדה קלה עוברת כי, רגעים והמורה הדרומי מתמלא, כבר באו דודי ר"א, דודי רמ"מ ובא מועד התפלה והוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק בא.

בכותל המזרחי מן ארון הקודש לצד צפון יושב הרב דוד, ר' משולם, ר' ניסן המלמד, ר' שלום המלמד ומדברים בעניני דיומא, מפלפלים בהלכות פסח, ולולי עיפותי הייתי יכול ליטול חלק בשיחתם, אבל מרגיש הנני כי השניה תסגיר את עיני ומתחיל הנני לירא שלא יקרבי אסון שינה וחרדה קלה עוברת כי, רגעים והמורה הדרומי מתמלא, כבר באו דודי ר"א, דודי רמ"מ ובא מועד התפלה והוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק בא.

אמירתו הקרבן
פסח, היה לובש
כובע העגולה
של יו"ט, ובגדי
יו"ט, והיה חוגר
עצמו בחגורתו,
היה אומר
בעמידה, עמד
(בכל השנים)
פניו לדרום והיה
אומר בפנים
צהובות

התפלה נגמרת, הרב ובעלי הבתים כולם נוהרים למזרח הדרומית לברך בברכת יומא טבא כולם לבושים בלבושי יו"ט ופניהם מאירות, ומתחילים לצאת, ועברה שעה אחת וכולנו יושבים בבית כבוד אמי זקנתי הרבנית הצדקנית נ"ע ומעריכים את הסדר.
רגשות הכנת שאילת הארבע קשיות והאור זך המתלונן על פני אבי קדישא, גרש השניה מעל עיני וחסדי השם לא תמנו גם אנכי יושב אצל השולחן כגודל, וכל פועל כרחץ, כרפס, יחץ, כיסוי הפת וגילוי הפת, אחיזת הכוס בפומון והיא שעמדה, חולץ אצלי כבקי ורגיל, וכל זה נותן לי כוח ועוז לעמוד בפני כוסף השינה.

תודה לא-ל עליון החזקתי מעמד עד הקריאה הצוהלה לשנה הבאה בירושלים ותקוה טובה כי בעוד רגעים אחדים אישן, ואישן מתוך שמחה וטוב לב.

כימים אחרים עברו ימי החג ויתחילו ימי העבודה, ימי הלימוד, רשמי ימי החג וקירובו של אבא פעלו עלי רועם טוב במאד ואותותם הוכרו בהתמדת לימודי.
כה עברו הששה שבועות עד חג העצרת, ויו"ט זה הוא הראשון בימי חיי אשר הנני ער כל הלילה, ואומר תיקון ליל שבועות ובאשמורת הבקר גם אנכי בין בית השבילה, לא אכחד כי גם בליל שביעי של פסח התאוותי להיות ער כל הלילה, אבל אונס השניה גבר עלי, לא כן בליל שבועות, כי אנכי גברתי ונצחתי את השינה.

מפני המצב הדחוק לא היה שום אפשרות אשר אבא יסע לאחר המקומות בשביל השבת בריאות, ולזאת בחר בזה לנסוע על מושך ימי השבוע ליער מאיניקס, אשר על זה הכריח הרופא באגורדסקי.

על ידי השתלשלות כל הענינים האמורים עד כה, אופן הנהגתי והתמדת לימודי, וקירובו של אבא – איפוא לא יפלא אם אבא חפץ לקחת אותי עמו בנסיעתו למאיניקס.

גם לא יפלא על תשוקתי לנסיעה כזו, מלבד זה שבימים ההם אהיה עם אבא, הלא אוכל להתפאר לפני חברי, אשר כבר הוכחה והוסכמה דמות תנביתו הרוחני של אבא בתור אדם המעלה, ואם כן איפוא מאד חרה לי על מלמדי ר' ניסן ז"ל, אשר מנע אותי מקירוב גדול הלוך.

(לקוטי דיבורים להר"ן חלק ד' עמ' 921 ואילן)

לא יחרץ כלב לשונו" בט"ו בניסן

ת"ח על הכרזות) וכל המבין... [מתבאר בברכות של הקב"ה שתוספתו מרובה

על העיקר]

אישור פ"ט ות"ח בפ"ע

[=בפני-עצמו] - על המתנה יפה

סידור אמרשטרם, שנת] תפט

יחלוא השם תפלות שלו בתוך

תפלות כלל אתכ"י [=אחינו בית

ישראל]

קבלה ע"ש המשתתפים בגורל

שליט"א

לשאלת אודות הכתוב שכליל

ט"ו בניסן (האחרון) במצרים

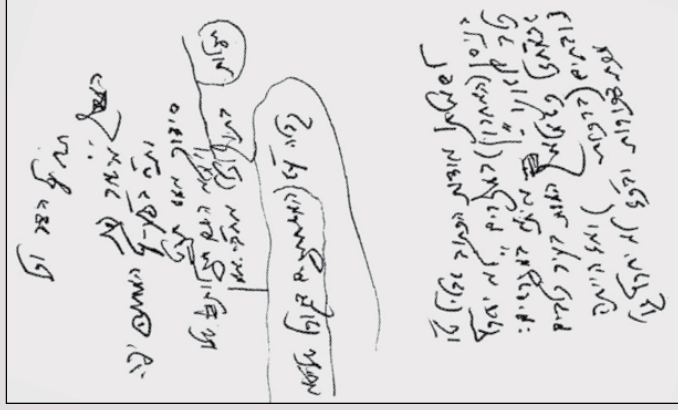
"לא יחרץ כלב לשונו". איתא

במפרשים: שכחתי"ל כשנאלץ

המות בעיר הכלבים נובחים

(ברכות) ואז היתה מכת בכורות

ובכ"ז לא יחרץ גר

מיכלא דמיהמנותא ודאסוותא

רש"ג: כתוב בהגדה שכליל הא' הו"ע מיכלא דמיהמנותא וכליל הב' הו"ע מיכלא דאסוותא מהו הסדר בזה?

כ"ק אדמו"ר שליט"א: מובא בשם אדמו"ר האמצעי שמקדמימים ענין האמונה, וכן הפשוט במ"ש "כי אני הוי' רופאך", שכאשר ישנו ה"אני הוי'", ממילא נעשה "רופאך" ואין צורך לתתחילה לרופא.

ר' זלמן טייטל: מה שייך הענין ד"מיכלא דמיהמנותא" הרי ישראל מאמינים בני מאמינים הם?

כ"ק אדמו"ר שליט"א: הביאור בזה ובהקדים:

מובא בכ"מ שלעתיד לבוא יהי ענין אמונה באלוקות.

לכאורה הרי אז יהי הראי' באלקות בגלוי ודאו כל בשר גר" ולא יכנף עוד מורק, כלומר ראי'.

אלא הביאור בזה הוא:

לגבי המדרגה דאמונה עכשיו יהי ראי' משא"כ לגבי

המדרגה עליונה יותר - יהי ענין האמונה, דכלל מדרגה

איזה שתהי' יש ענין נעלה ממנו שלגבי הוי"ע אמונה,

וכמו"כ בנד"ד.

שאלת החכם

רש"ג: "חכם מה הוא אומר וכו' אשר צוה ה"א אתכם" – לכאורה, לשאלה זו אין כל קשר לסדר שהרי השאלה היא כללית "מה העדות וכו' אשר צוה וכו' אתכם"?

כ"ק אדמו"ר שליט"א: הרי יושב הוא ליד השולחן בשעת הסדר, וממילא שאלנו היא על כל עניני הסדר [וכפי שמוכח ג"כ ממה שמוסיף בשאלתו תיבת "אתכם" שמוכונה היא כפי שאתם נמצאים עתה] וראי' לדבר מן התשובה שמשבישים לו "אין מפטירין אחר הפסח אפיקומין"!

שופכים מהכוס ואין מכניסים האצבע

רש"ג: מדוע שופכים מהכוס ואין נוטלים באמירת ר' המכות וכו'?

כ"ק אדמו"ר שליט"א: מעם השפיעה הוא כדי שהקליפות לא יינקו מהמליכות

בנוגע לשאלה הא' – מהו ענין השאלות בליל הסדר י"ל הביאור בזה: מאחר שבליל הפסח הרי ישנו גילוי גדול "במזרח גדול", הרי דרושה עבודת המטה, כי בלא"ה יהי' "נחמא דכיסופא".

וכנוגע למזה שהוזכר לעיל (בענין עתיק) ה"עץ חיים" – הנה זהו מאחר שעל כל ענין ישנה שאלה, וכמובא בספרי פולין (בחסידות חב"ד לא ראיתי לע"ע שמביאים זאת) בשם הבעש"ט שאמר שאפי' יאמרו לו כל פשט שבעולם וחריפות בגמרא ופוסקים ישאל עליהם שאלה. ועל כל שאלה שישאלוהו יוכל לומר תירוץ.

והענין הוא דהתורה נשתלשלה מעולם לעולם ובכל עולם הוא בפנים אחרות, ובכל עולם ממשה למעלה לפי הפנים שיש לה באותו העולם מוכרח להיות לה איזה חסרון, ובעולם שלמעלה הימנו לא קשה שאלה זו וישנה שאלה אחרת. וכך כבר בעולם עליון יותר, ישנו תירוץ לשאלה הנשאלת בעולם שלמטה הימנו. כלומר, הי' באפשרותו להביא בנוגע לכל ענין שבעולם ראי' והוכחה מעולם שלמעלה הימנו, והי' ביכולתו לשאול על כך מעולם נעלה יותר.

עד שבאו תלמידיהם ואמרו שהגיעו ל"חורא עילאה"

רש"ג: במעשה דר"א וכי' מסובין בבני ברק – הסיום הוא "עד שבאו תלמידיהם ואמרו להם רבותינו הגיע זמן ק"ש של שחרית", ומבואר בחסידות שאמרו לרבותיהם שהגיעו לדרגת יחודא-עילאה.

לכאורה, לשם מה היו צריכים להודיע זאת לרבותיהם – הרי כל ענין זה קיבלו הם ע"י רבותיהם, א"כ, בהכרח שרבותיהם ידעו על-כך?

כ"ק אדמו"ר שליט"א: (א) אפי' את"ל שרבותיהם ידעו עדין – הם מצדם היו צריכים להודיעם. (ב) נוסף על כן: יכול להיות שאעפ"י שרבותיהם המשיכו להם דרגה זו דיהו"ע – בכל זאת לא נתקבל זה אצל התלמידים – שהרי על "בעל בחירה" אף אחד אינו יכול להיות בעל-הביט ואפי' הקב"ה, כביכול, גם אינו בעה"ב על-יך (ידער אויבערשטער כביכול איז אויך קיין בעה"ב ניט").

רש"ג: מהו המעלה בפסח שדוקא אז הגיעו לדרגת יחודא-עילאה?

כ"ק אדמו"ר שליט"א: כי אז נמשך ענין יחי"ע.

"זהיו מספרים כל אותה הלילה"

"במעשה דר"א וכי' מסובין בבני ברק – הסיום הוא "עד שבאו תלמידיהם ואמרו להם רבותינו הגיע זמן ק"ש של שחרית", ומבואר בחסידות שאמרו לרבותיהם שהגיעו לדרגת יחודא-עילאה. לכאורה, לשם מה היו צריכים להודיע זאת לרבותיהם – הרי כל ענין זה קיבלו הם ע"י רבותיהם, א"כ, בהכרח שרבותיהם ידעו על-כך?"

פונים מרשימות הדברים שנאמרו במהלך ליל הסדר (ב) במחיצת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א בשנת תש"ל

ע • ע

ד' קושיות כנגד ד' עולמות, איך שייך לשאול על אצילות

רש"ג: מבואר כ"מ כי ד' הקושיות מכוונות כנגד ד' העולמות ושאל אחד: (א) מהו ענין השאלות בליל הסדר? (ב) בכלל, איך שייך ענין הקושיות כאשר קושיא הא' מכוונת כנגד אצילות והרי על אצי' נאמר "לא יגורך רע" ו"לית תמן לא קושיא כו"? כ"ק אדמו"ר שליט"א: לי קשה קושיא גדולה מאלו: האריז"ל מסתפק כמה ספיקות בענין (מצה? שהו"ע?) עתיק (היינו, שהיו לו כמה ספיקות באיזה ענינים איך שהם בעתיק), וזאת, למרות ששם הו"י הוא שם ודאי, ואס"כ, כל-שכן ענין המצה ובכ"ז הסתפק!

בנוגע לשאלה איך שייך ענין הקושיות כו' באמת אין אלו קושיות אלא שאלות.

רש"ג: הלא אומרים "טאטע איך וועל בא דיר פרעגין פיר קשיות".

כ"ק אדמו"ר שליט"א: (א) זהו ב'יארגון. (ב) באמת אין השאלות וכו' באצילות (שאלה הא') – אלא כנגד אצילות והוא ענין אצילות דלעומת-זה, דכמו שיש אצי' בקדושה כמו"כ יש אצי' דלעו"ו.